

Verwachtingen ten aanzien van wat de EU Commissie over Nederland gaat schrijven

Adriaan Schout (Instituut Clingendael), 27 mei 2012

Woensdag 30 mei 2012 komen de economische aanbevelingen van de Europese Commissie uit. Deze gaan over de bezuinigingen (de 3%-discussie), eventuele structurele economische onevenwichtigheden, en over de groeicapaciteit van de nationale economieën. In EU-technische termen: de SGP (groei- en stabiliteitspact), *economic imbalances procedure* (EIP), en EU2020. Het is belangrijk nu vast te leggen wat de Commissie over Nederland zou moet schrijven in deze drie rapporten om daarmee te toetsen of de Commissie nu zakelijk genoeg met de verscherpte procedures omgaat.

Anders dan eerdere jaren zijn deze aanbevelingen dwingender omdat boetes eventueel mogelijk zijn, en omdat de bredere economisch-structurele bespiegelingen nu in dezelfde procedure zitten als de budgettaire aanbevelingen. Als er structurele zwaktes in een economie zitten (zoals halfbakken maar dodelijke pensioensystemen) dan zal dat tevens tot gevaren leiden voor de 3%-norm. Oftewel, micro- en macro-economische indicatoren zijn nu op meer op elkaar afgestemd.

De Commissie moet nu man en paard noemen, zowel voor Nederland als voor andere probleemlanden zoals Frankrijk. Dit ligt voor de Commissie gevoelig en in het verleden heeft ze een balans moeten vinden tussen het leveren van harde kritiek, en het voorkomen dat lidstaten de aanbevelingen totaal negeren en daarmee de hele kritiek-procedure opblazen (zoals Duitsland en Frankrijk deden in 2003). De grote vraag voor dit jaar is of de Commissie opnieuw zal proberen met allerlei gevoeligheden rekening te houden. Waarschijnlijk niet: de procedures zijn nu versterkt, er is een diepe crisis aan de gang en als de Commissie nu niet doorpakt ondermijnt ze direct haar eigen gezag en het gezag van de nieuwe procedures. Commissiepresident Barroso zal misschien nog politieke compromissen willen sluiten maar de 'onafhankelijke' Commissaris voor de economie (Rehn) zal zich dat niet kunnen permitteren.

Voor Nederland zijn daarmee de volgende aanbevelingen en commentaren te verwachten:

- De Commissie zal beginnen met aan te geven dat Nederland zich moet houden aan de procedures. Oftewel, een begrotingstekort van 3% en op termijn verder terugdringen met bezuinigingen 1/20 per jaar van de staatsschuld (van ongeveer 400 miljard) tot het middellange termijn evenwicht van 0,5% van het nationale inkomen. Dit klinkt procedureel maar hiermee zal de Commissie Nederland houden aan het afgesproken bezuinigingstraject. Andere landen zullen dezelfde procedurele voorschriften te zien krijgen – alleen Spanje zou wel eens iets flexibeler behandeld kunnen worden.
- De Commissie heeft dit voorjaar niet veel specifieke informatie gekregen over structurele / sectorale maatregelen omdat het Kabinet viel. Het Lenteakkoord is onder grote tijdsdruk tot stand gekomen en opgestuurd, maar de invullingen zijn pas van deze week en de doorrekening van het CPB komt pas half juni. Kortom, de Commissie kan bijna niet anders dan vaststellen dat het Nederlandse stabiliteitsprogramma (gebaseerd op het Lenteakkoord) onvoldoende gespecificeerd is. De politieke realiteit in het oog nemend zal de Commissie moeten aangeven dat na de verkiezingen een nieuw rapport ingeleverd moet worden.
- Iets dat voor meerdere landen geldt betreft de realiteit van de groeiverwachtingen. Lidstaten hebben doorgaans te optimistische groeiverwachtingen geleverd in eerdere

procedures (iets meer groei betekent minder lasten en meer inkomen, en maakt het politieke leven meteen een stuk makkelijker). In het Nationale Hervormingsprogramma gaat Nederland uit van -3/4% groei voor 2012 en voor + 1 ¼% voor 2013. Dit is optimistischer dan de Commissie aangaf in haar *Spring Report*. Nederland kan dus een opmerking over tegenvallende groei verwachten. Oftewel, de Commissie toont hiermee haar onafhankelijkheid ten aanzien van aangeleverde cijfers en durft de superioriteit van haar inzichten openlijk te toetsen.

- Naast budgettaire aanbevelingen zullen aanbevelingen te verwachten zijn op de bekende beleidsterreinen:
  - o verdere hervorming zal nodig zijn van het pensioenstelsel met het oog op de vergrijzing,
  - o de kosten voor de zorg zullen een doorn in het oog van de Commissie zijn,
  - o de arbeidsmarkt zal flexibeler moeten worden (eventueel met referenties naar ons ontslagrecht en de duur van de uitkeringen),
  - o innovatie is een jaarlijks weerkerende bron van zorg en zal dat nu vast weer zo zijn,
  - o en uiteraard zal de huizenmarkt genoemd worden. Het zal interessant zijn te zien hoe specifiek de Commissie haar aanbevelingen formuleert over de hypotheekrenteaftrek en de huurmarkt.

Uiteraard zijn dit slechts verwachtingen en kan niet in de laatste informatie van de Commissie gekeken worden. Noch is duidelijk welke politieke discussies in de Commissie gevoerd zullen worden over de toon. Hiermee hebben we wel een zeker toetsingskader om te kijken hoe onafhankelijk de Commissie met de verscherpte procedures zal opereren.